

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17563>

Özet

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE), ça?da? ki?ilik psikolojisinin temelini olu?turan **Be? Faktör Ki?ilik Modeli** (Big Five) çerçevesinde, Türk kültürüne özgü ki?ilik özelliklerini ölçmek amacıyla Oya Somer ve arkadaşlar? tarafından geli?tirilmif kapsamlif bir **ki?ilik envanteridir**. 2004 y?l?nda yay?mlanan bu ölçek, 5 temel faktör altında organize edilmi? 17 alt boyutu ölçen toplam 220 maddeden olu?maktadır. 5FKE, hem akademik ara?t?rmalarda hem de uygulamal? psikoloji alanlar?nda bireylerin temel ki?ilik boyutlar?n? derinlemesine analiz etmeyi ve bu boyutlar?n davran??larla ili?kisini incelemeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri, 5FKE, **Be? Faktör Modeli**, Ki?ilik Ölçümü, Oya Somer, Türk Kültürü, Psikometrik Geli?tirme, Envanter.

Yazarlar

Oya Somer, Mustafa Korkmaz, Ay?en Tatar.

Amaç

5FKE'nin temel amac?, uluslararası alanda kabul gören **Be? Faktör Ki?ilik Modeli**'nin temel boyutlar?n? (D??adönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotizm ve Deneyime Aç?kl?k) Türk örneğinde geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu envanter, Türk kültürel ba?lam?na uygun maddeler kullanarak modelin evrenselli?ini test etmeyi ve yerel ki?ilik yap?s?n? ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Ölçek, sadece genel faktör seviyesinde de?il, ayn? zamanda her bir faktörün altında yer alan daha spesifik **17 alt boyut** (faset) seviyesinde de ayr?nt?l? bilgi sunarak, ki?ilik yap?s?n?n daha nüansl? bir analizini sa?lamaktadır. Bu derinlik, özellikle klinik te?his, personel seçimi ve kariyer dan??manl??? gibi uygulamal? alanlarda yüksek öngörü gücü sunar.

Yap?sal Çerçeve

Ölçülen yap?, ki?ili?in be? temel boyutta özetlenebilece?i varsay?m?na dayanan **Be? Faktör Modeli**'dir. 5FKE, bu modelin kuramsal çerçevesine sad?k kalarak, her bir ana faktörün altındaki davran??sal, duygusal ve bili?sel e?ilimleri ölçer. Envanterin ölçtü?ü be? ana faktör ?unlardır:

D??adönüklük (Extraversion): Enerji, pozitif duygular, giri?kenlik ve d?? dünyadan uyar?m arama e?ilimi.

Uyumluluk (Agreeableness): Ba?kalar?na kar?? ?efkatli, i?birlikçi ve güven duyma e?ilimi.

Sorumluluk (Conscientiousness): Düzenli, görev odaklı, planlı ve öz disiplinli olma e?ilimi.

Duygusal Denge (Neuroticism): Kaygı, dü?manlık, depresyon ve k?r?lganlık gibi olumsuz duygular ya?ama e?ilimi (Genellikle dü?ük puan, yüksek duygusal dengeyi gösterir).

Deneyime Aç?klık (Openness to Experience): Hayal gücü, sanatsal ilgi, entelektüel merak ve yeni fikirlere aç?klık.

220 maddelik envanter, her bir ana faktörün altında yer alan 17 alt boyutu ölçerek, temel faktörlerin bile?enlerini ayrıntılı olarak analiz etme imkanı sunar. Bu faset yapısı, ölçülen yapının kapsamlı ve ayrırt ediciliğini artırmaktadır.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi aç?kça listelenmemiş olsa da, 5FKE'nin geliştirme çalışması (2004) kapsamında kapsamlı psikometrik analizler yapılmıştır. Ölçeğin **yapı geçerli?i**, Türk örnekleminde beklenen be? faktörlü yapıyı doğrulamak amacıyla **faktör analizi** teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, maddelerin ilgili oldukları faktörlere yüksek yük verdiğini göstermiştir.

Ayrıca, 5FKE'nin **yakınsak geçerli?i**, uluslararası alanda kabul görmüş diğer Big Five ölçüm araçları ile korelasyonlar hesaplanarak test edilmiştir. Bu çalışmalar, envanterin teorik olarak ölçmesi beklenen kişilik yapıları arasında bir şekilde ölçtüğünü ve Türk kültürüne özgü nüansları yakaladığını kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Geliştirme çalışmasında, 5FKE'nin güvenilirlik kanıtları, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak sağlanmıştır. İç tutarlılık analizlerinde (Cronbach Alfa katsayısı), hem 5 ana faktör hem de 17 alt boyut için genellikle yüksek düzeyde katsayılar elde edilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı kişilik boyutunu ölçtüğünü göstermektedir.

Ölçeğin **test-tekrar test güvenilirli?i** çalışmaları, bireylerin kişilik skorlarının zaman içinde stabil kaldığını ve envanterin ölçümlerinin kararlı olduğunu göstermiştir. Bu yüksek güvenilirlik değerleri, 5FKE'nin hem araştırma hem de uygulama bağlamında güvenilir bir araç olduğunu doğrular.

Faktör Analizi

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin psikometrik temeli, Ke?fedici **Faktör Analizi** (KFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemleriyle kurulmuştur. Analizler, 220 maddenin, teorik olarak öngörülen 5 temel faktör (Birinci Derece Faktörler) ve bu faktörlerin altındaki 17 faset yapısını (İkinci Derece Faktörler) net bir şekilde desteklediğini göstermiştir.

Yapılan analizler, model uyum indekslerinin güçlü olduğunu ve faktör yüklerinin yüksek olduğunu rapor etmiştir. Bu hiyerarşik yapı, envanterin hem geniş kapsamlı kişilik özelliklerini hem de bu özelliklerin spesifik bileşenlerini başarıyla ayrt edebildiğini kanıtlar. Bu faktör yapısı, **Big Five Modeli**'nin Türk örnekleminde geçerliliğini destekleyen önemli bir kanıttır.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Türkçe orijinal bir geliştirme ve uyarlama çalışmasıdır).

Format: Kendini Değerlendirme Envanteri (Self-Report Inventory).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yetişkinler ve ergenler.

Age Group: Genellikle 16 yaş ve üzeri.

Population Details: Üniversite öğrencileri ve geniş bir genel yetişkin popülasyonu kullanılarak geliştirilmiş ve normlar oluşturulmuştur.

Test Methodology: 5 veya 7 noktalı Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılarak yanıtlanır. Yanıt seçenekleri genellikle "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a uzanır. Uygulama süresi, madde sayısı ve fazla nedeniyle yaklaşık 30 ila 45 dakika sürebilir.

Anahtar Kelimeler

Kişilik Psikolojisi, **Be? Büyüklükler**, Türkçeye Uyarlama, Psikometrik Özellikler, 17 Alt Boyut, Yapısal Analiz, Dönüşümlük, Nevrotizm.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut değil (Orijinal kaynaktan belirtilmemiştir).

Affiliation Email addresses: osomer@edebiyat.ege.edu.tr (Sorumlu yazar Oya Somer'e aittir).

Correspondence Address: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İzmir, Türkiye.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2004 (Yayın yılı).

İzinler ve Ücret: Envanterin sorumlu yazarı Oya Somer'dir. Akademik ve ticari olmayan araştırmalarda kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi ve izin alınması gerekmektedir. Ticari

uygulamalar için ayr? bir ücretlendirme veya izin süreci söz konusu olabilir.

PDF Durumu: Orijinal kaynakta PDF ba?lant?s? bulunmamaktad?r.

Kaynaklar

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A. (2004). *Kuramdan Uygulamaya Be? Faktör Ki?ilik Modeli ve Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE)*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Yay?n No: 128, ?zmir.

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (5FKE) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynak materyalinde, ölçek maddelerinin tamam? listelenmemi?tir. Ancak envanterin yap?sal özellikleri ?öyledir:

Toplam Madde Say?s?: **220 madde**

Temel Faktör Say?s?: **5 temel faktör**

Alt Boyut (Faset) Say?s?: **17 alt boyut**